

Rajz, 1983

UJVÁROSSY LÁSZLÓ

Nekrológ helyett Judókáról, Szabó Zoltán vizuális művésről (1952–2015)

Maros megyében, Erdőszentgyörgyön született Szabó Zoltán, művésznevén Judóka. Tanulmányait Kolozsvárott, a Ion Andreescu Képzőművészeti Intézet festő szakán végezte. Kiválósága miatt a négyéves képzés után tanárai (Abody Nagy Béla és Tóth László) egy év mesterképzésre visszatartották. A Zürichi Magyar Történelmi Egyesület és a Kodolányi János Főiskola szervezésében a 2000-es években három évig A magyar történelem tanításának tartalmi és módszertani megújítása elnevezésű programban vett részt. Kihelyezése (1979) óta a Maros Megyei Múzeum muzeológusaként tevékenykedett. A '80-as évek közepétől Bob Józseffel, Pál Péterrel és Bartha Józseffel közösen, a MAMŰ feloszlása után, célul tűzte ki a kortárs művészet vásárhelyi továbbéltetésének feladatát. A MAMŰ csoport távozása nagyon mélyen érintette, és később, a tömeges kivándorlás időszakában, 1989-ben, családjával végleges áttelepedési engedélyt igényelt Magyarországra. Miután megkapta, nem élt a lehetőséggel, fontosabbnak tartotta az itthon maradást, az erdélyi közösségben való kitartó munkát. Több szakmai egyesülethez tartozott, 1978-tól alapítóként a MAMŰ társasághoz; 1991-től a Romániai Képzőművészek Szövetségének (UAP), 1994-től az ETNA alternatív művészcsoportnak, 2002-től a Vajda Lajos Stúdióinak a tagja volt.

Munkásságát sajátos filozófiája, a magyarság őstörténete és mélyen keresztény hite motiválta. Az 1977 és 2012 közötti időszakban tizenkét egyéni tárlata és húsznál több performance-a volt; azt is mondhatnánk, hogy az AnnART nemzetközi performance-fesztivál állandó részvevője. Témaválasz-

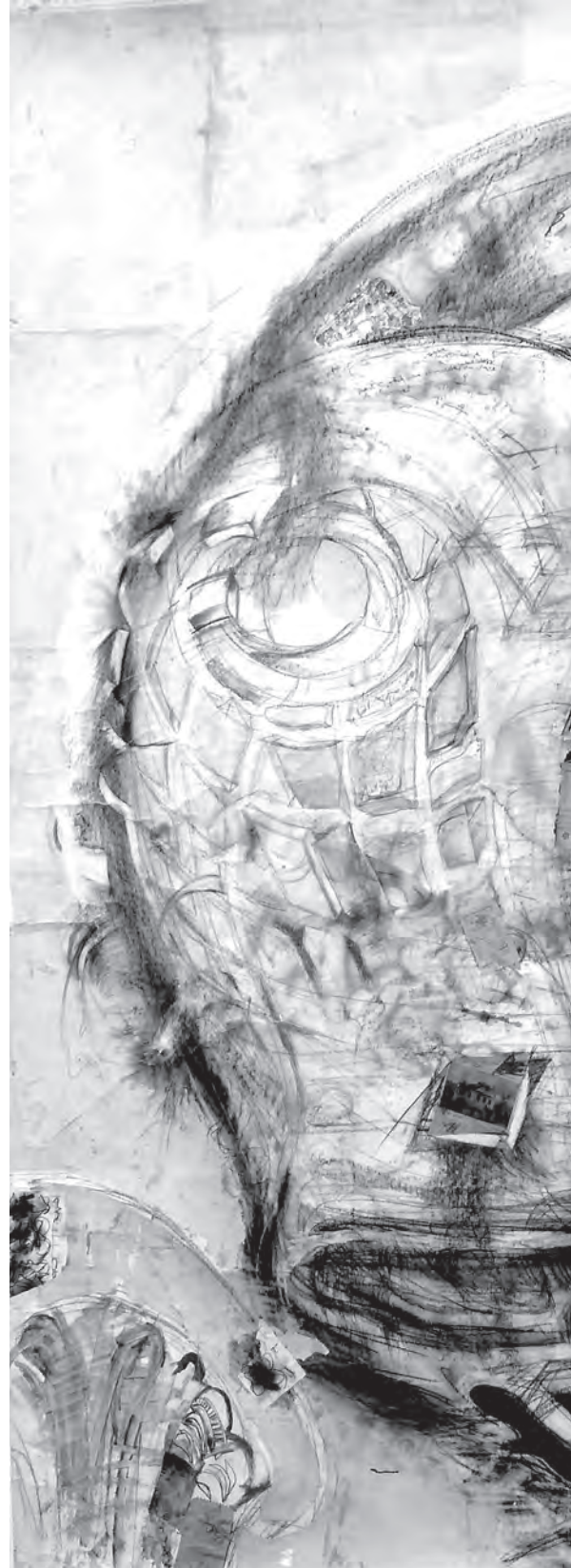
UJVÁROSSY LÁSZLÓ (1955, Ditró) Munkácsy-díjas vizuális művész. A Partiumi Keresztény Egyetem tervezőgrafika tanára, az egykori Kelet-Nyugat, majd a Várad grafikai tervezője. Kutatási területe a vizuális kommunikáció, ebben a témakörben hat könyve jelent meg.

tásában ugyanúgy ragaszkodott a magyar kultúra motívumaihoz (lásd *Magyar címer, Fényidéző, Ezoterikus gyakorlatok, Transylvan-Art, Párbeszéd Körösfői K. Aladárral, Táltosok, Visszatérő motívum, Kárpát-medence, Agy, Panaszfal*), mint azok újszerű vizuális megfogalmazásához. Önletrajzából kiderül, hogy „gondolatköre általában a Hagyomány, az ősmotívumok továbbélése, éltetése volt a mai művészetben”, és az is kiderül, hogy aktív képzőművésze volt Erdélynek, számtalan csoportos rendezvény szervezője, ugyanakkor szereplője is. Érdemes

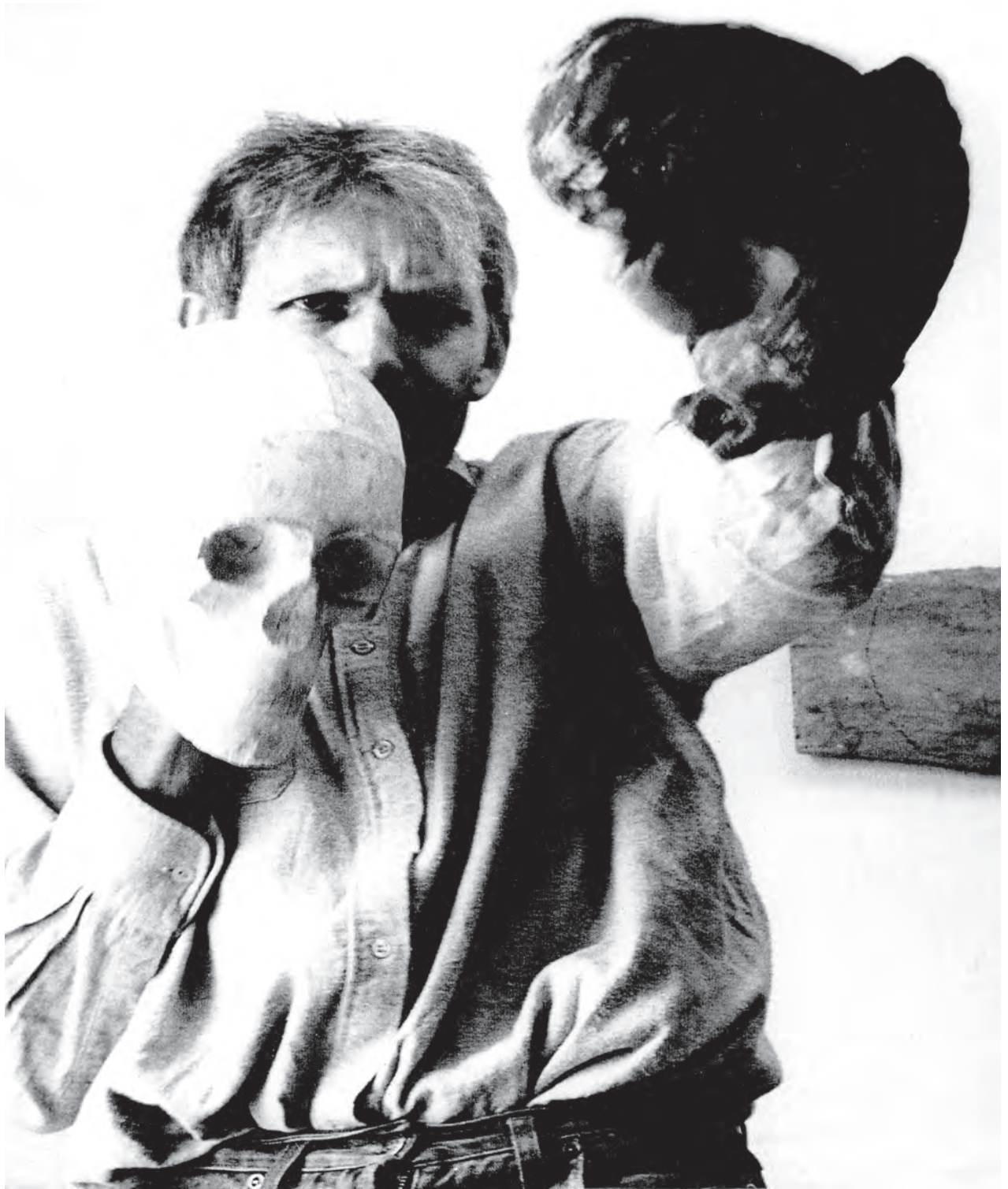
elolvasni a gazdag publicisztikai tevékenységét felsoroló címlistát, melyből kiválóan kutatásai: *A rovásírásról*, *Gondolatok az egyistenhit legrégebbi jelképeiről*, *A csőrös ló titkainak nyomában*, *Ósi motívumok kései ábrázolásairól* stb.; ezeket vizuálisan is feldolgozta. Az utóbbi időben figyelmét – az alkotótáborokban való részvétele mellett – *Egy elfelejtett klasszikus*, *Dósa Géza emlékkiállításának megszervezése és monográfiájának összeállítása* kötötte le. Alkotói tevékenységét gazdag dokumentációban, könyvekben, szaklapokban értékelték a magyar művészettörténészek, számos interjút is készítettek vele. Munkáit olyan jelentős közgyűjteményekben őrzik, mint a szentendrei Ferenczy Múzeum, a Magyar Művelődési Intézet, a székelykeresztúri múzeum, a galaci Kortárs Művészeti Múzeum, a marosvásárhelyi Képzőművészeti Múzeum.

Tárgy, 1984,

Performance fotó, 1994

Szabó Zoltán 63 évig tartó, mondhatni rövid élete során szerény körülmények között élt, családi szeretetben három gyermekével és feleségével. Magába forduló egyénisége ellenére gazdag volt közéleti tevékenysége, számos kiállítás megnyitót vállalt. Azon kevés megszállott erdélyi alkotó egyike volt, akinek értékét a romániai szakma még nem fedezte fel, és féltő, hogy a magyar kultúra iránti elkötelezettsége okán nem is fogja felfedezni. A fentiek ellenére nem érezhette, hogy az általa választott úton az isteni gondviselés földi megbecsüléssel társulna, pedig munkája értéket jelent és jelöl a jövőben is.

Judókáról, a barátáról, Erdély egyik legjelentősebb kortárs művészeről múlt időben beszélni képtelenség. Fáj a hiánya, fáj, hogy nem tehetek érte már semmit, hiányzik a „karmos”

kézfogása, sajátos humora, intő aggódása, kedvessége, baráti arca. Augusztusi utazásom előtt még közös tervet szőttünk, szó volt egy velencei közös útról – hazaérkezésemkor már elföldelt valóságról hallottam, és csak emlékeről beszélhetek. Hihetetlen, ami történt, hiszen nem betegeskedett, ő volt számomra a sportos mintakép. A '70-es években majdnem minden nyarat együtt töltöttük Erdőszentgyörgyön, ahol egybekeltemmel lapos köveket gyűjtöttünk a Küküllőből, s ő kézen járással és egyéb tur-

Zárójelben, részlet, 2010

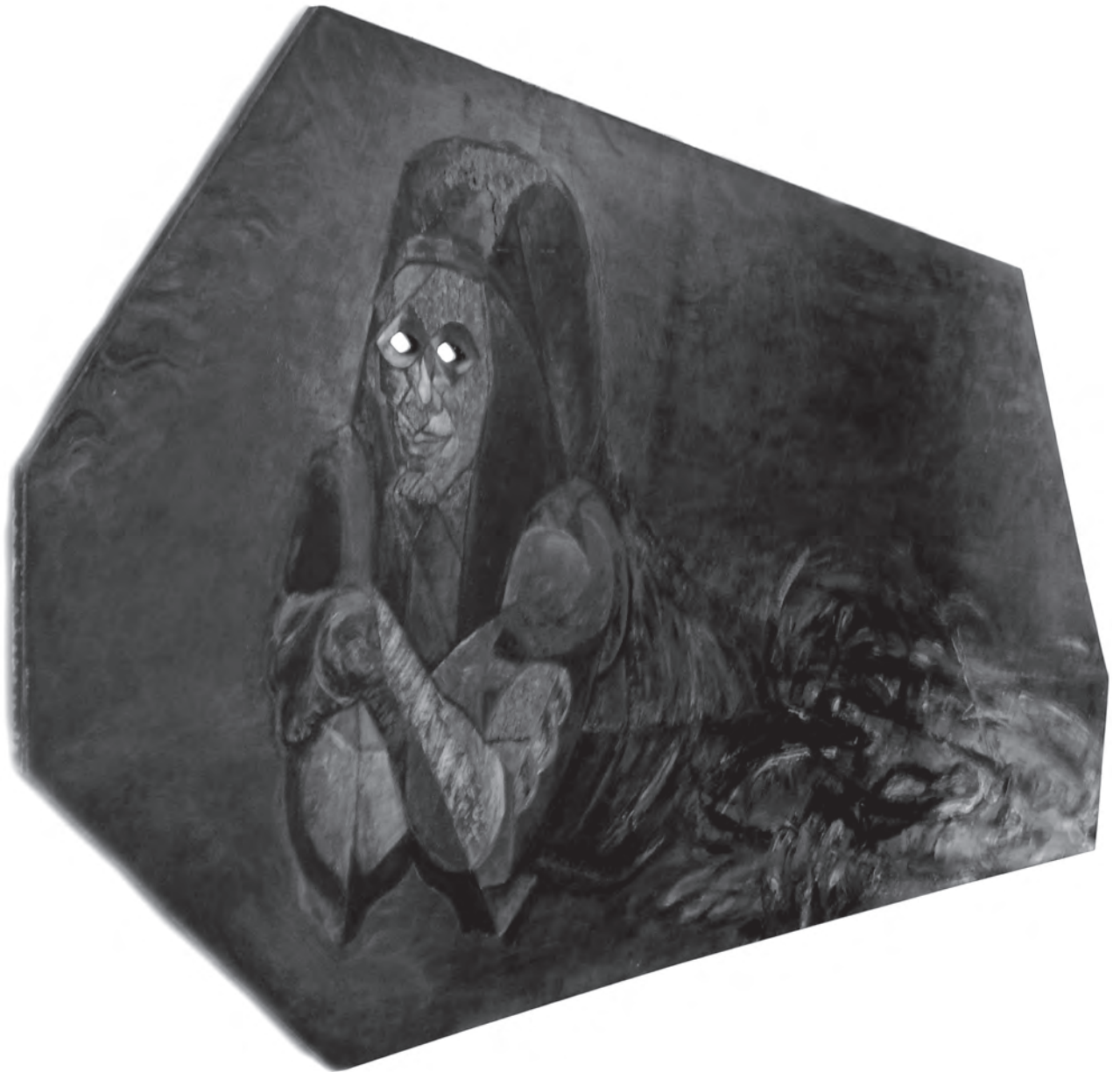

pisságokkal döbbsentette meg a helyi lakosokat. A konvencionális viselkedést mindig megvetette, lehet, ezért is találtunk egymásra. A főiskolára is egy időben jártunk, ő volt a nagybetűs Festő. Ma is élénken emlékszem A *Mester és Margarita* című művének abszurd terére és Francis Baconre emlékeztető formaalkotására, mely jelentősen meghatározta egyéni szemléletét, képi szerkesztési technikáját, abszurd tereit, sajátos stílusát. A kifejezési médiumok közül a festészet mellett a performance-ban és a természetművészetben (land art) érezte otthonosan magát. A „Múlt fiának” nevezte énjét, aki a rég elmúlt korok vízióiban alakított ki túlélési stratégiát, jártasságra téve szert az egyiptomi, mezopotámiai, sumér kultúrában.

Vécsi Nagy Zoltán közös barátunk *Ezredvégi nyomok* elnevezésű projektje jóvoltából együtt állítottunk ki és jártuk be Róma, Berlin, Stuttgart múzeumait. Sajnos, mostanra – egyik hétről a másikra – csak a fényképeim és az emléked maradtak meg. Drága Barátom, nagy úr maradt utánad! A szívünkben örökre megőrziünk. Nyugodj békében!

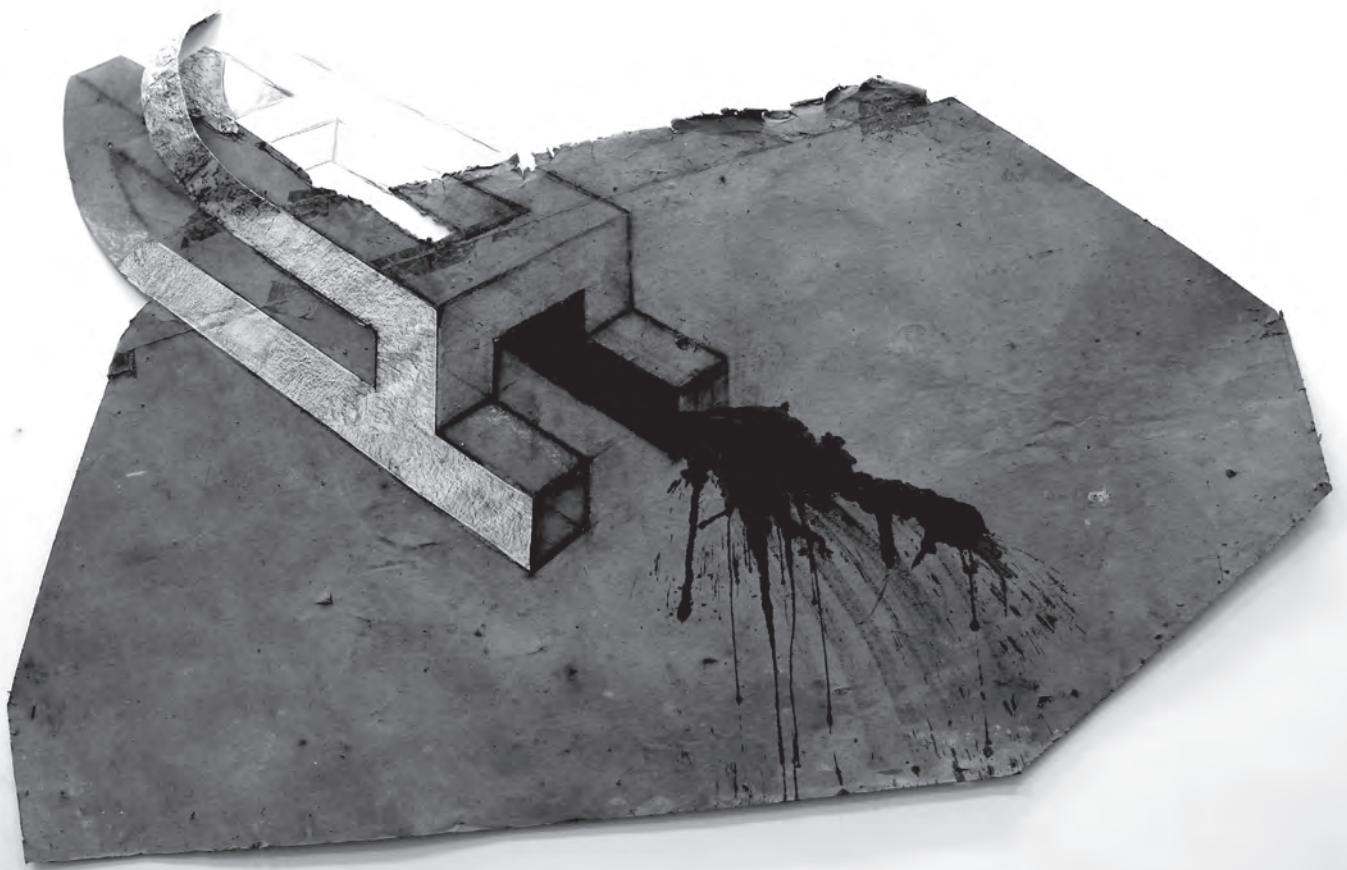
Nagyvárad, 2015. szeptember 1.

Zárójelben, 2010

Szfinx, 1993

A múlt fia, részlet, 2010

